

Action

18D

IN

EUR

P

IE

DCR

FROM: Tehran

TO: Secretary of

NO: 509, Au

Control: 2640

Rec'd: August 6, 1951

6:26 a.m.

FILE

reply necessary

DE

AR; SENT DEPT

LONDON 116

AMKARA 1.

rt VOA broadc

lue in reair

le and inco

ing statio

tal broadc

ity (1) a

casts in favo

fallacib and shor

ment Kurdish pol national

support Central Iran Govt. Forgoing line is

order avoid possible resentment Central Iran Govt

whose continued cooperation is essential connection US

activities Iran.

GRADY

MRM:RC

511.864/8

په یووژ دیرین

کورد

و

ئهمریکا

“

لێرینهکا دیرۆکی لډۆر سیاسهتا ئهمریکا
بهرامبهری کوردان

”

/ کاروان صالح وهیسی

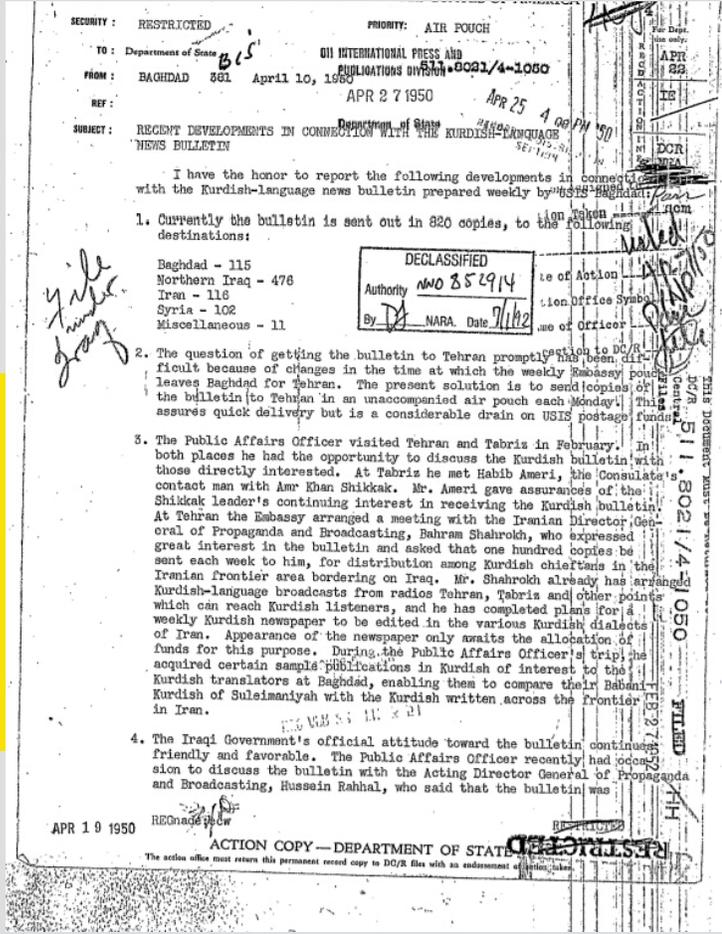
19th

دهستپیکا په یوه زندیان

دهسپیکا بهرځودان و گړنگی پیدانا ویلایه تین ئیکگرتین نه مریکا ب کوردستان دزقریتن بؤ سالین دهستپیکې ژسه دی نوزدی. نهغه گړنگی پیدانا نه مریکا دزقریتن بؤ هندی کو مسیونهر (به لاقه کهرین نایینی پروتستانی یین نه مریکا)، دراپورتین خو دا به حسن گړنگیا جهی ستراتیجی کوردستان و هه بوون ژیدمرین سروشتی کری یه و تیدا دیار کری یه کو دقتین نه مریکا بهرځو بدهتن قی دهقهری و نایینی مهسیحی لشی دهقهری به لاقه بکهن. ژبهرکو نهو دولته تین (عوسمانی و قاجاری)، دهسته لاتن لشی دهقهری زلم و زوردارییه که زور ل خه لکی دهقهری دکهن و خه لکی وی هیلایه نه خواندهوار. ژیدمرین په یوه مندی نیند مهولته دیار دکهن بشی چهندی پتر نه مریکا بهری خوددتهن دهقهری و ل سالین چلان ژسه دی نوزدی، قوتابخانه و بهرستگه هان لی دورست دکهن.

له ورا دی بینین د سالین دیشدا، نه مریکا پتر گړنگی ددهتن کوردستان و ب تاییه تی ل سال ۱۸۵۰ای، روژنامه یین نه مریکا پتر گړنگی ب کیشا کوردی ددهن و راپورتین تیروته سه ل دور کیشا کوردی ل روژه لاتا نافین دناف دولاتین عوسمانی و قاجاریان دا به لاقه دکهن و دیار دکهن کو کوردستان نوکه بوویه «مهیدانا شورشان»، و داخوازی ژ حکومتا نه مریکا دکهن کو گشاشتنا بیخته سه هر هر دوو دوله تان کو کیشا کوردی چاره سهر بکهن. ژبهر هندی دیروکشان دیار دکهن کول سال ۱۸۵۰ای، په یوه مندی کورد و نه مریکا دهستپیکه کهن و نه مریکا پتر دمه گه یین خو یین راگه هاندن پالدهتن کو راپورتان لدور کیشا کوردی دناف روژه لاتا نافین دا بنفیشن و به لاقه بکهن. نهغه چهنده پتر دهیته پیش لدهمی شورشا شیخ عوبهیدولل نه هری بهریا دبیتن و روژنامه یین نه مریکا گړنگیه ک زورتر ددهن کیشا کوردی، بوویه و پیشهاتین شورشا شیخ عوبهیدولل نه هری بؤ رایا گشتی یا نه مریکا قهده گوهرین و داخوازی ژ حکومتا نه مریکا دکهن کو داخوازی ژ حکومتا نه مریکا عوسمانی و قاجاری بکهن کو کیشا کوردا ب ناشتیانه چاره سهر بکهن داکو بارودوخ نیمناهی ل روژه لاتا نافین بهینه پاراستن و کارتیکرن نه که قیتن سهر دبلوماتکار و مسیونهرین نه مریکا ل دهقهری.

ل سال ۱۸۷۰، هاگوب ماتیسویان (Hagop Matteosian)، سهروکی پروتستانی تین نه مریکی دناف دوله تا عوسمانیدا نامه یه که بؤ نفیسینگه ها مسیونهرین دهرقه یا نه مریکا هنارت و دنامه یا خو دا دیارکر بوو کو «بهرژموندین گړنگین نه مریکا یین دنیا دا کوردستان دانه»، ودقتیت نه مریکا گړنگی پی بدته. له ورا ل ۱۳ تیرمه ها ۱۸۷۹، کهورینه که بنهرمتی دسیاسه تا نه مریکا دا بهرامبهری کیشا کوردی پهیدا دبن، ب تاییه تی پستی کوشتنا پایسکلفاتی پتر سبورکی، (فرانک. چی. لنز) ژلای هنده که سین نه دیارقه و کورد بشی بوویه ری هاتنه تاوانبارکرن و دمه گه یین نه مریکا، ب تاییه تی کونگرسی نه مریکا، داخوازی ژ دوله تا عوسمانی کر کو بکه رین وی کاری بگرت بشی چهندی دوله تا عوسمانی هژماره کا کوردان دگړیتن و بؤ رایا گشتی دیار دکهن کو کوردان نهغه کاره کری یه. سهرمرای، هندی چوو به لگه نامه یین پندقی لبر دهست نه بوون کو قی چهندی ب سه ملین.

به لگه نامه یه مریکی
 دهریاری به لاقه کین کوردی
 ل نیسانا ۱۹۵۰.

1945

تتور هتتا دوویژ یا بارزان

پشتی روویدان کومه لکوژیا ئه رمه نیا یا سالی ۱۸۹۴-۱۸۹۶. چونکی روژنامه نیه ئه مریکا دیار کربوو کو نوکه شه ری تولشه کرنی دناقه بره کورد و ئه رمه نان ل بازیری "دیاریه کر"، ده ستی کری یه. هه ر دوو نه ته وه مین په نایی دبنه بهر خراب کرن و ویران کرنا مال و خانین هه ق ل ده قه ری. له ورا تر سه کا زور ل ناف دبلوماتکارین ئه مریکا دا ل ده قه ری دا په یدابوو یه و داخواز ژئی هاتی هه کرن کو بچن ده قه رین ئارام ژبو پاراستنا کیانی خو.

بشی چه ندی سیاست و په یوه نندین ئه مریکا دگه ل کوردان ب کومان د مینن تا سه روکی ئه مریکا ویدرو ولسون (۱۴) به ندین خو لدر نه ته وه مین دبن ده سته لاتا دمو له تا عوسمانیدا را که هان دین.

پشتی را که هان دنا هه ر چواره به ندان ئومیده ک لده ق سه رکر دین کورد په یدابوو و بزاق کرن په یوه نندیان دگه ل حکومه تا ئه مریکا کریدن. لی بینگافین وان سه رنه کرن، چونکی هینگی کورد دبواری سیاستا دمه قه یا ئه مریکا دا هند شاره زا نه بوون، دگه ل هندیدا کورد به رده موام بوون ل سه ر بزاقین خوتا شه وره شا دووی یا بارزان ل سالا ۱۹۴۵ ی رووادی. لشی ده میدا، شانده کی دیلوماتکارین ئه مریکا دهینه پاریزگه ها که رکووکی و ده قه رین کوردی یین ب سه ر باریزگه ها هه ولیری شه ب تایه تی ده قه را بارزان.

پشتی وی شاندی راپورتین خو نفیساین چاره کادی به ره ق به غدا چوون و داخواز ژ حکومتا عیراقی و دمه که هین به ریتانیا ل عیراقی کر کو کیشا کوردی ب ناشتیانه چاره سه ر بکه ن. لشی ده میدا، ئه مریکا نه دقیا ماتیکرنا خو دا کاروبارین نافخوی یین عیراقی دا بکه تن. چونکی هینگی ده سته لاتن عیراقی ب چاقدیریا به ریتانیا قه ده اته ریشه برن و به ریتانیا هه ق په یمانه ک به یزا ئه مریکا بوو. ده مان سالدا، شانده کن کوردی بزاق کرن کو پشکارین د کونفرانس "سان فرانسیسکو" دا ل ئه مریکا بکه ن و داخوازا پشته فانی نیفد مه لته تی و ئه مریکا بو کیشا کوردی بکه ن. لی بزاقین وان چ ئه نجامین بوژه تیف نه بوون.

AIR POUCH
RESTRICTED (Security Classification)
DO NOT TYPE IN THIS SPACE
787.022/8-1153
XR 787.00
887.41

FOREIGN SERVICE DESPATCH
FROM: AMEMBASSY, BAGHDAD
TO: THE DEPARTMENT OF STATE, WASHINGTON
REF: August 11, 1953
AUG 12 1953

17	ACTION	NEA	DEPT.	REP	OLI	I	IBS	IFI	IPS	UNA	RE	IMS	ICS
Par Dept.	REC'D	15	10	AG	COM	FGA	LAB	ARMY	NAVY	AIR	CIA		
Use Only	AUG 15												
Vdc													

SUBJECT: VISIT TO THE BARZANI AREA

Enclosed is a memorandum prepared by Lee Dinsmore, Public Affairs Officer in Kirkuk, reporting a short trip to the Barzan tribal country in Iraqi Kurdistan. The report notes that some of the Barzanis who were scattered after the Mulla Mustafa insurrection in 1946, particularly those who have been exiled to southern Iraq by the Government, are now being allowed gradually to return to the Barzan area. The report describes the razed villages, bad roads and communications and general isolation of the area to which they are returning.

Burton Y. Berry

Enclosure
As stated herein.

CC: Tehran

JRBarrow/jh
REPORTER

ACTION COPY - DEPARTMENT OF STATE
The action office must return this permanent record copy to DCR files with an endorsement of action taken.

787.022/8-1153

به لگه نامه یا گه شتا لی دینمۆری
بو ده قه را بارزان ل ته یا خا ۱۹۵۳.

ژهر نه‌قا بوری ب نالیکارییا دم‌زگه‌هین راگه‌هاندنی
 یین ئیرانی، ئەمریکا بزاف کر روژنامه و رادیویان ب زمانی
 کوردی لده‌قه‌رین کورد نشین به‌لاف بکه‌تن و بیگه‌هین خو
 یین راگه‌هاندنی به‌ره‌ف ده‌قه‌رین کوردنشین ل کوردستانا
 عیراقی به‌تن. ل ۱۰ نیسانا ۱۹۵۰، بالیوزخانیا ئەمریکا ل
 به‌غدا راپورته‌ک ل‌دور "پیشکەفتنێ نۆی یین کردیایی ب زمانی
 کوردیقه"، بۆ مزارتا دهر‌فیا ئەمریکا فریکر بو، تیدا دیار
 کریوو کو دبلوماتکاری و به‌ریسی کاروبارین گشتی یین
 ومزارتا دهر‌فیا ئەمریکا رودولف ئەگری (Rudolph Aggrey)
 سه‌ره‌دانا ته‌هرانی کریه و چاف ب حه‌بیب ئەمیری (Habib
 Ameri)، به‌ریسی په‌یوه‌ندی قونسولخانیا ئەمریکا ل ته‌بریز
 که‌فتیه. هه‌روه‌سا تیدا هاتیه دیارکرن کو ئەمیری رودولف
 دلنیا کریوو کو وی دگه‌ل عمر خان شاک دانووستاند
 لدور به‌لافوکین کوردی کری یه و شاکای رازیبویه‌ل
 سه‌ر به‌لافوکین کوردی ژبه‌ره‌ندی، بالیوزخانیا ئەمریکا ل
 ته‌هران کومبونه‌ک بۆ رودولف دگه‌ل ریتسه‌به‌ری گشتی
 یی راگه‌هاندنا ئیرانی، به‌ه‌رام شاه‌روخ (Bahram Shahrokh)،
 ریک‌خستبوو. ل دهمی کوومبوون هاتیه نه‌جامدان شاه‌روخ ب
 فه‌کرنا پشکه‌ک زمانی کوردی دنا‌ف رادیویا ته‌هران دا. شاه‌روخ
 داخواز ژ رودولفی کر کو حه‌فتیانه‌ه سهد کو یین به‌لافوکین
 کوردی بۆ به‌ینه‌ه روانه‌کرن داکو ل سه‌ر سه‌روک هۆزین
 کوردی ل سه‌ر سنۆری عیراق و ئیرانی به‌لاف بکه‌ن.

بشتی شکه‌ستنا شو‌ره‌شا بارزانی و چوونا مسته‌فا
 بارزانی بو کوردستانا ئیرانی و پشکداریکرنا وان د کومارا
 مه‌بادا ل 22 کانوونا دووی یا سالا ۱۹۴۶. حکوومه‌تا ئەمریکا
 پتر ترسیا کو دی روسیا کوردان بو پاراستنا به‌رژه‌مندیین خو
 لده‌قه‌ری بکارتینتن. پشتی ل ۱۷ کانوونا ئیکی یا سالا ۱۹۴۶،
 کومارا مه‌باد زلاین هیزین ئیرانی فه‌هاتیه روخاندن، مسته‌فا
 بارزانی په‌یوه‌ندی ب بالیۆزی ئەمریکا "جۆرج.ف. ئالین، George
 V. Aleen"، ل ئیرانی کر کو مافی په‌نابه‌ری بده‌تن وی و
 هه‌قالین وی بجیتن ئەمریکا. ئی حکوومه‌تا ئەمریکا، داخوازیا
 وی رتکر. بقی چهن‌دی مسته‌فا بارزانی دگه‌ل هه‌ه‌چه‌په‌رین
 خو نه‌چار بوو به‌ره‌ف وه‌لاتی ئیکه‌تیا سؤقیه‌ت چوو. هه‌رچه‌نده،
 لده‌می گه‌هشتین، دنا‌ف ئەردی ئیکه‌تیا سؤقیه‌ت دا، حکوومه‌ت و
 دم‌زگه‌هین له‌شکه‌ری یین سؤقیه‌تی ره‌فتارین نه‌گونجای دگه‌ل
 کرن. ئی ببورینا وه‌ختی مه‌سته‌فا بارزانی دگه‌ل هه‌قالین وی
 زلاین حکوومه‌تا ئیکه‌تیا سؤقیه‌تی فه، ل ده‌قه‌رین ب سه‌ر
 ئیکه‌تیا سؤقیه‌ت فه ب تابه‌ته‌ل ل ئەرمه‌نستان، نه‌خجوان، هاتنه
 بنه‌جه‌کرن و دهر‌ف‌ت په‌یاته‌ه‌دان کو کار و چالاکیین سیاسی
 دنا‌ف ئەردی ئیکه‌تیا سؤقیه‌ت دا بکه‌ن. هه‌زی یه‌ بیژین، پشتی
 هینگی، مسته‌فا بارزانی ل تاشکه‌ند هاتبوو بنه‌جه‌کرن و هه‌قالین
 وی ل دهوروبه‌رین تاشکه‌ند هاتنه بنه‌جه‌کرن.

بقی چهن‌دی مه‌لا مسته‌فا به‌ره‌ف ئەکادیمیا
 موسکویا له‌شکه‌ری چوو ژبو خواندن و مه‌شقیین سه‌ریازی
 لدویف شیواز و پرهنسیپین له‌شکه‌ری یین سؤقیه‌تی. ده‌ه‌مان
 ده‌مدا، ریک ب بارزانی هاته‌ه‌دان کو گوتاران ل سه‌ر رادیۆیین
 سؤقیه‌تی ب تابه‌ته‌ی یا ئیریشانی پیشکیش بکه‌تن. هه‌روه‌سا
 دفی ده‌میدا، روژنامه‌ک بنا‌فی "رییا تازه New Path News-
 pa"، ب زمانی کوردی ل ئیریشانی ل ئیکه‌تیا سؤقیه‌ت یا‌کو
 ل ئادا‌ر ۱۹۳۰ وه‌شاندی به‌ره‌دوامی په‌یاته‌ه‌دان. ئەه‌قی روژنامی
 هه‌فتیانه ۴۰۰۰ دانه ژی ده‌اتنه وه‌شاندن و ل سه‌رانه‌سەری
 ئیکه‌تیا سؤقیه‌ت ده‌اته‌ه‌خاندن. ئەه‌ روژنامه‌ه دبنکوکی
 خودا زمانحالی پارتیا کومیونس‌ت کوردی ل ئەرمینیا بوو.
 پشتی دم‌زگه‌هین هه‌والگیریا ئەمریکا و دبلوماتکاریین وی بقی
 چهن‌دی ئاگه‌هدار بووین، ترسه‌کا ژور لده‌ف وان په‌یدا‌بوو.
 ژبه‌رکو ئەوان وه‌سا هزر دکر کو دی ئیکه‌تیا سؤقیه‌ت، ل
 باشه‌روژی، مه‌لا مسته‌فا بارزانی ب دزی به‌رژه‌مندیین وان ل
 روژه‌لاتا نافین ب تابه‌ته‌ی ل عیراقی بکارتینتن.

لاپه‌ری ئیکێ ژ
 روژناما (رییا تازه).

کومارا ما‌ه‌بادا

۲۲ کانوونا دووی یا سالا ۱۹۴۶

Mr. Edward W. Barrett
Assistant Secretary of State
Washington, D. C.

Dear Mr. Barrett:

As usual, press reports of the University's Near Eastern project were garbled and not altogether accurate and ignored the major achievements for less important if more sensational comments. For about six months we lived among Iraqi and Iranian Kurds, returning periodically to our base in Baghdad or to a secondary base in Iran. We were busy at our own tasks involving tomorrow's examination of the area from many points of view - history, language, geography, anthropology, archeology and government. We had little opportunity and inclination to observe the operation of the Department of State in the propaganda battle. Inevitably, however, we saw some of the results, as well as the reaction of the people, especially in Kurdistan to them. They were not particularly wholesome.

For example, we spent several days in the area of a Baradost chieftain. In his tent we found a little tract with pictures representing a pig with hammer and sickle tail, the pig intent upon gobbling up various quarters of the world. The language of the tract was Kurdish. This chieftain, who presides over some 5,000 Kurds, was highly indignant. His people, he said, know of communism, but they know better their own ill health and poverty. "I know," he said, "the Baghdad man who is producing this sheet for your Government. I know how much he is being paid yearly to produce it. If one fourth of that amount was to be made available in medicines or in some other more tangible product of your country which could be used to lessen the poverty or to better the health of my people, would it not be a far more successful propaganda approach?"

According to information which came to me, this area is in truth honeycombed with propagandists for the other side. It was, of course, not wise for us to inquire concerning the techniques of infiltration and we made no effort to do so. I fear, however, that we have taken inadequate accounting of the tremendous power of the British in Iraq. In Iraq, every fashionable possession is and the anti-British and sometimes anti-American propaganda has seriously damaged our position. The Iranians feel that the British tail is all too successfully wagging the American dog. They have not been touched by the animosity of the more western Moslems or Arabs toward America as a result of our backing of the Government of Israel. The Iraqis, on the other hand, are not only vocal - their antipathy to us stems directly from the Palestine war. For them, there is only one side of the matter and they combine any attempt to present the other side. One does become very tired of trying to explain America's position, trying to make them see that American streets are not paved with gold to be had for the asking, or to make them see that there are other countries also which badly need some assistance. It seemed to me constantly that America desperately needs to have a little of the information about the widespread commitments in all parts of the world which have been made, to explain in terms of the local monetary units

511.80/10-2451
FOR GENERAL FILES

1951
CS: I

065262

Mr. Edward W. Barrett

-2-

just how much in time as in money has been poured into each particular area.

Iraqi officials, of course, when Arab, diabolic programs or tracts aimed at the Kurds since they feel that these may arouse Kurdish nationalism. The same officials would probably object strenuously if one provided my Kurdish chieftain with medicine which would help him stung out malaria or VD. Sensitivity, then is rampant but during my whole stay in the area I felt that America had been insensitive to the local feelings.

Nothing of this was contained in any statement given the newspapers. One correspondent asked if we were being successful in converting the Kurd to an understanding of a free economy. I replied simply that the independent Kurd did not need to be converted. He had already felt himself free and independent. Somehow the newspapers reported that as a confession that we were losing the propaganda battle.

Sincerely yours

به لکنه نامه‌ها که نه‌برابری جلال‌کین نه‌برابری و سؤقیهت و ترسا
حکومت‌ها عراقی ز بهیزبونا هزارا نه‌تواپه‌تیا کوردی ل 24 چریا ئیکتی 1951

ژبه‌راکه‌هاندین حکومت‌ها نوپا عیراقی، نه‌برابری هیشی خواستن
کو عیراقی کیشه‌ین خو بریکین مه‌دنی چاره‌سهریکه‌تن. سهر‌مرای هندی،
لشی ده‌میدا حکومت، دیپلوماتکارین نه‌برابری، ب تایه‌تی هه‌والگیریا
نه‌برابری ب چاقی کومانی به‌ریخودا پیشه‌اتین سیاسی ل عیراقی و به‌ردوام
ب هویری و هووشیاری دۆیشچوونا بوویه‌رین سیاسی ل عیراقی دکر. چونکی
وان هزر دکر کو عیراق یا بزاقان دکه‌تن کو به‌ره‌ف بلوکی کومیونستی
یی ئیکه‌تیا سؤقیهت سهریکیشا وی دکه‌تن دچیتن. چونکی لشی ده‌میدا،
هیزا کومیونستان ل عیراقی به‌رفره‌ه و زیدمبوو، ب تایه‌تی پشتی ل
سال 1958ی، حکومت‌ها عه‌بدۆلکه‌ریمی هزماره‌کا ریکه‌فتنن ئابوری،
بازرگانی، سهر‌بازی، ته‌کنولۆژیای دگه‌ل سؤقیهت مۆزکرین.

بشتی مه‌لا مسته‌فا بارزانی، نه‌وی ل سال 1940ی دا، رژیم
پاشایه‌تیا عیراقی حکومتی زیندانکرنی دانایی سهر، لدۆر رووخاندنا قی
رژیمی هاتیه‌ ناگه‌هدارکرن، رابوو نامه‌ک ب ریکا بایوزخانا عیراقی ل
رۆمانیا بو عه‌بدۆلکه‌ریم قاسمی فریکر و تیدا پیروزبایی ل قاسمی کر
و داخواز ژیکر کو ریکی به‌دتی کو ژیکه‌تیا سؤقیهت بزفریت بو عیراقی.
زلایی خو‌فه، ل 2 نه‌یلولا 1958، عه‌بدۆلکه‌ریم ب داخوازییا وی رازیبوو.
هه‌روه‌سا راکه‌هاند ژنها پیسه‌ کومارا عیراقی دی بزاقی که‌تن ئاریشه‌ین
خه‌لکی عیراقی چاره‌سهریکه‌تن و مافین وان ب یه‌کسانی دمتن و دی کورد
و عه‌رب ب یه‌کسانی د عیراقیدا ژین. حکومت‌ها عیراقی دی بخیر هاتنا
وان که‌تن و ئاسانکاریین خیره‌اتنی ژی دی بو هینه‌ نه‌نجامدان.

بشی چه‌ندی حکومت‌ها سؤقیهت کاروبارین وان ریکه‌ستن و ب
گه‌میه‌کا روسی بناقی "گروزیا"، به‌ره‌ف وه‌لاتی عیراقی فریکرن. ل 6 چریا
ئیکتی 1958، مه‌لا مسته‌فا بارزانی که‌هسته به‌غدا و ب هزاران خه‌لک ژ کورد و
عه‌ربان دینشوازییا وی دابوون. ههر ل رۆزا که‌هسته‌تا وی بو عیراقی، دیپلوماتکارین
نه‌برابری به‌له‌ز دۆیشچوونا پیشه‌اتین سیاسی ل عیراقی کرن و تلگراف بو وه‌زاره‌تا
ده‌قه‌ریا نه‌برابری فریکرن و تیدا هه‌لوپستی خو دانه دیارکر کو ئیکه‌تیا
سؤقیهت سهرکردی کورد مه‌لا مسته‌فا بارزانی هه‌نارتیه عیراقی قه‌ داکو ژبو
به‌رژومندی خول ده‌قه‌ری بکاربیتن. نه‌وان دیپلوماتکارین نه‌برابری هزر دکر
کو مسته‌فا بارزانی یی بووی کومیونست و دی هزرین کومیونستی ل رۆزه‌لاتا
ناشین و ب تایه‌تی ل عیراقی به‌لاقی که‌تن. چونکی مسته‌فا بارزانی بو ماوی 12
سالان ل سؤقیهت ژیاوو. ژبه‌ر هندی ب (مه‌لایی سۆر) دابوو نیاسین. ده‌همان
پینگا‌فدا، ویلدیمار، بایوزی نه‌برابری ل عیراقی دا دیار کرن کو دبیتن ئیکه‌تیا
سؤقیهت مسته‌فا بارزانی ب دزی حکومت‌ها عیراقی بکار بیتن. ویلدیمار مه‌سا بو
دچوو کو بارزانی و هه‌قالین وی نه‌ویین هزمارا وان دگه‌هسته 850 مرفۆان
دگه‌ل هنده‌ک ژنکین روسی دی بو هه‌والگیریا روسی کارکه‌ن.

بشتی ژفرینا بارزانی ژیکه‌تیا سؤقیهت بو عیراقی، حکومت‌ها
عه‌بدۆلکه‌ریم قاسمی، چه‌ندین داخواینین جودا جودا دان لدۆر کیشا کوردی
ل عیراقی. ژبه‌ر کو لده‌می حکومت‌ها وی سیسته‌می کوماری ل عیراقی
راکه‌هاندی، ده‌ستووره‌ک دورستکروو و تیدا راکه‌هاندبوو کو "کورد و
عه‌رب هه‌فیشکن دقئ وه‌لاتیدا و مافین وان ب یه‌کسانی هینه‌ دان لدۆیش
پره‌نسیپین ده‌ستووری کوماری یی نوی". بشی چه‌ندی حکومت‌ها نوپا عیراقی
هیشیکه‌ پری ئومید و پرشه‌نگ دا کوردان. ژبه‌ر هندی کوردان ل سهر‌انسه‌ری
کوردستانی، ب که‌رمی پینشوازییا پیشه‌اتین سیاسی بین نوی ل عیراقی کرن
و هیشی خواستن کو کیشا کوردی ریکین ناشتی و ئالوگوریکرنی به‌یته
چاره‌سهرکرن. دگه‌ل هندی، ریزه‌کا باش ژ خه‌لکی مه‌دنی ل کوردستانی
باوهری ب حکومت‌ها نوی نه‌ده‌ات. چونکی نه‌وان هزر دکر، نه‌ویین ب کورده‌تیا
له‌شکه‌ری رابوون، ههر لده‌ستپیکتی توندوتیژی ب دزی خه‌لکی مه‌دنی بکارئینایه
و دی هه‌مان سیاسه‌تا حکومت‌ها به‌ری خوه ل سهر وان په‌یره‌و که‌تن.

1979 - 1903 مه‌لا مسته‌فا بارزانی

1959

بزا شا كوشتنا عبدالكريم قاسمى

هەرچەھواپىتەن، ل ھەيشىن دەستپىكى يىن سالا 1959، پىشھاتىن سىياسى ل دەقەرى و ب تايىھەتى ل عىراقى بەرھە مەترسى و گورائىكارىيان چوون. ژبەرکو ل ئادا 1959، نەتەھەپەرستىن عەرەب ب سەرۆكاتىا "عبدالوھاب شەواف"، ب سەرھلداھەكى ل باژىرى مووسل ب دژى ھۆكۆمەتا عەبدۆلكەرىم قاسمى رابوون. ب قى چەندى رەموشا سىياسى ل عىراقى بەرھە گھورىن و توندوتىژى چوون. ژبۆ ئارامكرنا بارۆدوخى وى پارىزگەھى كوردان پىشھەتھانبا عەبدۆلكەرىم قاسمى كر و ھەر زوو ئەق سەرھلداھە ھاتە ژناقېرن. لى دەھمان سالد، باروودوخىن سىياسى يىن عىراقى بەرھە نە ئارامى و ئىمناھىن چوون. چونكى ھەوالگېرىا ئەمىرىكا سى.ئى.ئى. ئەى CIA، دگەل سەدام حسىنى بزاھىن كوشتنا عبدالكريم قاسمى كرن و عبدالكريم قاسم ب برىندارى ژوى بزاھىن زىگار بوو. ھەرھەسا دەھمان سالد، رەموشا سىياسى ل دەقەرىن كوردنشىن زۆر ئالوز و سەخت دبوون، ب تايىھەتى ل تىرمەھا 1959، ل دەمى بووئەرەك ل كەركووكى دناقېھرا تۆركمان و كوردان دا رووداى. د نەنجامدا چەندىن زىانين مادى و گىانى ب خەلكى وى باژىرى كەھتن.

د نەنجامىن ئەھقان پىشھاتىن سەرىدا ھاتىنە نىشاندان، ھۆكۆمەتا عىراقى راگەھاند كو ھۆكۆمەتا ئەمىرىكا يا ل پىشت قان بووئەرەن و دقېت ماتىكرنى دكارووبارىن ناھۆيى عىراقى دا بکەتن و رەموشا ئىمناھى و سىياسى لى وەلاتى تىكەدەتن ژبۆ پاراستنا بەرژۆمەندىن وو. ھەرھەسا ديار كر كو دقېت ئەمىرىكا رىژى ل سەرورمىا عىراقى بگرت و ماتىكرنى دكارووبار و ئارىشەھىن ناھۆيىن وى دا نەكەتن.

لى ژلايى خوقھە، پتر ترس ل دەقەرىن ئەمىرىكا ل دەقەرى و كوچكا سى پەيدا بوون. ژبەر ھندى ژى، رىشەبەرى ھەوالگېرىا ئەمىرىكا" ئالىن دۆلس Allen Dulles " د تلىگرافەكېدا بۆ سەرۆكى ئەمىرىكا "ئەيزنھاورى" راگەھاندبوو كو "نوگە عىراق مەترسىدارترىن وەلاتە ل رۆژھەلاتا ناھىن، ھىزا سۆقىيەتى و كومىونىستان لى وەلاتى زۆرىا بەرھەرە دىبەتن و باشەرۆژا وى نەدىارە" ھەرھەسا ديار كر كو: "نوگە كىشە مەزنتر لىھاتە كو كوشتن دناقېھرا كورد و تۆركماناندا پەيدا بووئە و كەس نزانەتن دى چ ل باشەرۆژىدا روودەتن". د بەرسقىدا، سەرۆكى ئەمىرىكا دىبىزنتى "كورد كىنە، من ھەزدكر كو كورد ھەر تۆركمانن. ناھىرى داخووزا روونكرنەكى ل دۆر نەژادى كوردان ژى دكەتن"!! لىرى دۆلس بەرسقا وى دەتن و دىبىزنتى "كورد نەتەھەمىھەكى جىواز ژتۆركمانانن، خودان زمان و كەلتۆرەكى جىوازان". ناھىرى دىبىزنتى "من ناملكەھەك ل دۆر كوردان دورستكرى يە و دى بزوترىن دەم بۆتە فرىكرم و ھەر تىشتەكى دىربارى كوردان تە بقىت يى تىدا ھەى".

لەورا دى بىنن، دناقېھرا سالىن 1958-1959، سۆقىيەتى ئالىكارىين خو يىن ئابۆرى و سەربازى بۆ عىراقى زۆر بەرھەرەھكرن و دەستھەلاتا سۆقىيەتى دناق عىراقى دا بەرھە ژىدەبوونى چوون و پارتا كومىونىستى يا عىراقى جارەكا دى دەست ب چالاكىين خو يىن سىياسى كرمەھە و تارادەكى پىشكدارى دەمژگەھىن ھۆكۆمەتى دا كرن. بى چەندى ترسەكا كارىگەرتر ل دەق ئەمىرىكا پەيدا بوو. چونكى، ژلايەكى ھە، ھىشتا ئەمىرىكا ھەزدكر كو مستەھا بارزانى، جاسووسى سۆقىيەتئىيە و ئەق پىنگاھىن سۆقىيەت دەھافىتن ب ئەگەرى قەگەرىنا وى بو عىراقى ھاتىنە پىش. ژبەر كو وى ھۆكۆمەتا عەبدۆلكەرىمى پالداھە كو پتر خو نىزىكى ئىكەتيا سۆقىيەت بکەتن و دى سۆقىيەت عەرەبىن عىراقى و كوردان پالدمەتن كو ب دژى بەرژۆمەندىن ئەمىرىكا ل دەقەرى كارىكەن، ب تايىھەتى ل ئىرانى و تۆركىا يىن كو ل وى وەختىدا، ھەقپەھمانىن ستراتىجىين ئەمىرىكا ل دەقەرى بوون.

ژلايەكى دىشە، ئىكەتيا سۆقىيەت پەيوەندىن خوش دگەل وەلاتىن عەرەبى، ب تايىھەتى مسرى و سۆرى ھەبوون و ھىزا وى ل وان وەلاتان بەرھەرە ببوو. ئەمىرىكا زۆر بى چەندى نەخۆش بو و ھەزدكر، دى سۆقىيەت پتر بەر پىگەھىن خو ل دەقەرى بەرھەرەكەتن و ھەزد ونايدۆلوژىين كومىونىستى دناق وەلاتىن عەرەبى دا بەلاق كەتن. بى چەندى دى كارتنىكرنەك ئىكجار خراب كەتن سەر بەرژۆمەندىن سىياسى و ئابۆرى يىن ئەمىرىكا ل رۆژھەلاتا ناھىن. چونكى دەستھەلاتارىا ئەمىرىكا بەردەوام ھەزرى ل ھندى دكەتن كو بنەمايىن كومىونىستى بدژى بنەمايىن سەرمايەدارى و دىموكراسى يىن ئەمىرىكانن.

ژبەر ھندى ھۆكۆمەتا ئەمىرىكا دگەل دىلواماتكار و ھەوالگېرىا خو ل ناھۆي ئەمىرىكا و رۆژھەلاتا ناھىن بزاھىن بەيزكرن كو ھەزد و بەرىخودان سىياسەتا دەرھەيا ئەمىرىكا ل رۆژھەلاتا ناھىن ل سەر دوو پىشھەران بگھورن: يا ئىكى: دانانا سۆرەكى بو بەرھەرەھبوونا ھىزا بلۆكى سۆقىيەتى و ھەزا كومىونىستى، و يا دووئى: پاراستنا ھەقسەنگىا ھىزا ب رىكا دورستكرنا ھەقپەھمانا ل دەقەرى و پرجەككرنا وان نەتەھەمىان ئەوئىن ژبۆ بەدستھەئىنانا مافىن خو دگەل وان رۆمىن دەستھەلاتى لىدكەن ب رىكا ھەقپەھمانىن خو. دەستھەلاتارىا ئەمىرىكا پتر داکوكى ل سەر مەترسىا كومىونىستان ل عىراقى و مسرى كر. ژبەر كو پىشھاتىن سىياسى ل قان ھەر دوو وەلاتان زۆر كارىگەر و مەترسىدار بوو و ھەر دوو وەلاتان ھەقركىا ئىك دكر ژبۆ سەركىشكرنا جىھانا عەرەبى ل دەقەرى.

18

TELEGRAPH BRANCH
SECRETControl: 2640
Rec'd: August 6, 1951
6:26 a.m.Action
Info
EUR
P
IE
DCR

FROM: Tehran

TO: Secretary of State

NO: 509, August 6, 10 a.m.

18/9 FILE
No reply necessaryDEPT PASS MOSCOW, ANKARA; SENT DEPT 509, RPTD INFO LONDON 116,
MOSCOW 12, BAGHDAD 6, ANKARA 1.We are of opinion start VOA broadcast in Kurdish (DEPT 226,
July 27) may be of value in reaching fairly large number more
or less isolated peoples and in countering Sov broadcasts in
Kurdish from clandestine station.In planning experimental broadcasts we believe Dept should
keep in mind advisability (1) avoiding specific anti-Sov
character of broadcasts in favor of a strong but subtle attack
on Communism's fallacies and shortcomings, (2) avoiding en-
couragement Kurdish polit nationalism, and (3) encourage the
support Central Iran Govt. Foregoing line is recommended in
order avoid possible resentment Central Iran Govt authorities
whose continued cooperation is essential connection USIE
activities Iran.

GRADY

MRM:RC

Note: Relayed to Moscow, Ankara, 8/6/51 7 a.m. WCC

511.884/8-651

OCT 26 1951

FILED

SECRET FILE

HH

PERMANENT
RECORD COPY

SECRET

• This copy must be returned to DC/R central files with notation of action taken •

REPRODUCTION OF THIS
MESSAGE IS PROHIBITED

به لگه نامیهکا

ئه مریکی

دهرباری هزرا

ئه مریکا ئدۆر

دورستکرنا دنگن

ئه مریکا ب کوردی

ل تمباخا ۱۹۵۰

ژیدهرین قه کولینی:

1. Lortz, M. G. (2005). Willing to face death: a history of Kurdish military forces-the Peshmerga-from the Ottoman Empire to present-day Iraq (Doctoral dissertation, Florida State University).
2. Walther, K. V. (2015). Sacred Interests: The United States and the Islamic World, 1821-1921. UNC Press Books.
3. Waisy, K.S. (2016). The International Dimension of the Iraqi Kurdish Nationalist Movement 1960- 1975 the US Factor, LAMBERT Academic Publishing.

